

สารบัญ

คำนำของบรรณาธิการ สุจิตต์ วงษ์เทศ	(๑๓)
คำนำ/ไหว้ครู มหาตริยกุลี่ลุ่มเจ้าพระยาแห่งอุษาคเนย์ อานันท์ นาคคง, อธิฎวาวุช สาศริก	(๒๑)
ประวัติโดยย่อ	๓
จากเขางู สู่พระนคร การเดินทางไกลครั้งสำคัญของมีอระนาตหนุ่ม	๖
ครูสิน สมุทรสงคราม สืบวิชาครูมีแขก ปี่พาทย์วังหน้า	๗
ปี่พาทย์ครูสิน คินถิ่นแม่กลอง	๑๑
ครอบครัว ครูสิน ที่อัมพวา ลุ่มน้ำแม่กลอง ถิ่นทองดนตรีไทย	๑๑
เมื่อเล็ก ๆ ชื่อ แจ็กแป๊ะ โตใหญ่ไว้แก่ละ ชื่อ สรทอง	๑๓
ลูกไม้ หล่นไม้ไกลต้น	๑๔
เสียงฆ้องเมื่อวันพระ	๑๕
เริ่มต้นดนตรี ที่งานโกนจุก	๑๕

การเติบโตในโลกดนตรี	๑๖
พี่ชายจากไป น้องชายโตงัดแทน	๑๙
ออกงานใหญ่ครั้งแรกที่เมืองราชบุรี ประชันวง สุครีพหักสวน	๒๐
นักกระนาดบางซ่าง-สวนนอก เข้าเมืองบางกอก-สวนใน	๒๒
งานสร้างทางรับเสด็จ พระพุทธเจ้าหลวงประพาสมหา เส้นทางชีวิตที่เปลี่ยนผัน	๒๓
สมเด็จพระสังฆราช (พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๑)	๒๔
วังบูรพาภิรมย์ในอดีต	๒๘
สถาบันดนตรีวังบูรพา	๓๓
ได้เป็น จางวางหมวดเล็ก ในสมเด็จพระสังฆราช	๓๕
รักแรกที่บางซ่าง	๓๙
เส้นทางรักที่หน้าวังบูรพา	๔๑
แม่โชติ ดอกฟ้าหุราพันธุ์	๔๒
บ้านหน้าวังบูรพา	๔๓
พยานรักแม่โชติ ทายาทดนตรี	๔๕
ชีวิตครอบครัวครั้งที่สอง	๔๙
มีครอบครัวแล้ว จึงค่อยครบวง	๕๒
ค้นหาคนกระนาด ประกาศศักดิ์ศรีดนตรีวังบูรพา	๕๓

(๖) มหาดุริยางค์ลุ่มเจ้าพระยาแห่งอุษาคเนย์

นายเข้ม ระนาดเสนาะ	๕๓
จางวางศร ความหวังของวงวังบูรพาฯ	๕๗
เรียนรู้กับครูแปลก	๕๗
ถึงคราวขึ้นสังเวียนดนตรี ประชันนายเข้ม	๖๑
ฝืนใจสู้ สู้ฝึกฝน	๖๒
เก่งต่อเก่ง ใจต่อใจ เชิดต่อตัว	๖๓
จำ กับ ไหว ใครดีใครอยู่	๖๕
เทวดาท่านส่งมาให้พบกันในโลกดนตรี อย่าไปเปรียบกันเลย	๖๖
พระราชทานนามสกุล “ศิลปบรรเลง”	๖๘
ปีพายุภัยพิบัติ เสียงดนตรีรวมใจ จากน้ำพระทัยพระพุทธเจ้าหลวง	๗๐
ปี ๑๒๕ ไปตามเสด็จย่ำวา จากอุงคลุง สู้อังคลุง และเพลงไทยสำเนียงชวา	๗๓
ถวายเพลงพระมงกุฎเกล้าฯ เขมรเลียบพระนคร	๘๕
ไฉ่ปี ทางเปลี่ยน ได้รับพระราชทานตำแหน่งหลวงประดิษฐไพเราะ	๘๗
เข้าวังหลวง ทำเพลงโขน ทางเปลี่ยน สนุกที่สุด	๙๐
ตีระนาด เหมือน หมาสบัดน้ำร้อน	๙๒

ทางฝั่งนี้-ทางฝั่งโน้น	๙๕
ทางฝั่งพระนคร-ทางฝั่งธนบุรี	
ดุริยกีวีร่วมยุค	๙๕
จอมพลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต (พ.ศ. ๒๔๒๕-๒๔๘๗)	
ดุริยกีวีร่วมยุค	๑๐๐
จางวางทั่ว พาทยโกศล (พ.ศ. ๒๔๒๕-๒๔๘๑)	
สามดุริยกีวีพบกัน	๑๐๔
งานประชันดนตรีที่วังบางขุนพรหม	
เพลงทางวังบางคอกแหลม	๑๐๙
ถวายกรมหลวงลพบุรีฯ เชิดชูครุมีแขกและครูข่อย	
บรรยากาศสำนักดนตรีวังบางคอกแหลม	๑๑๓
วังบางคอกแหลม ออกงานประชันที่วังลดาวลัย	๑๑๕
พระปกเกล้าฯ เกลียตขอเจ๊ก	๑๑๖
วงมโหรีหลวงพระปกเกล้าฯ	๑๒๑
สิ้นสมเด็จเจ้าบุรีพาฯ	๑๒๖
จากบ้านหน้าวัง มายังบ้านบาตร	
สภาพทั่วไปของบ้านบาตร	๑๒๙
จะเรียนดนตรีปี่พาทย์อย่างเสรี ต้องเข้ามาที่บ้านบาตร	๑๓๒

(๘) มหาดุริยกีวีลุ่มเจ้าพระยาแห่งอุษาคเนย์

ประสบการณ์การเรียนรู้ในบ้านบาตร จากความทรงจำของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร	๑๓๓
ย้อนบรรยากาศ บ้านบาตรไหว้ครู	๑๓๗
การครอบของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ	๑๔๖
ลูกศิษย์สังสรรค์ วันไหว้ครู	๑๔๘
ประชันฝีมือศิษย์บ้านบาตร ร่วมใจบูชาครูด้วยเสียงเพลง	๑๕๐
ทำวงปี่พาทย์ชวา งานขึ้นปีใหม่ ๒๕๗๓ ถวายพระปกเกล้าฯ	๑๕๓
เสียงเพลงที่พระราชวังไกลกังวล	๑๕๕
เสียงดนตรีไทย ที่ราชสำนักกัมพูชา และของฝากจากเขมร	๑๕๖
ดนตรีไทยในราชสำนักเขมร อนุสรณ์หลวงประดิษฐไพเราะ ตามเสด็จไปเขมร พ.ศ. ๒๕๗๓	๑๖๐
หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง	๑๖๔
เพลงละครคณะนกแก้วลี	๑๖๕
ริเริ่มใช้ปี่พาทย์มอญในงานศพ	๑๖๗
ริเริ่มความคิดเรื่องวงมหาดุริยางค์	๑๗๐
มหาดุริยางค์ ดนตรีศรีศตวรรษ สานฝันท่านครู	๑๗๕
โน้ตตัวเลข ๙ ตัว	๑๗๗

ทำเพลงประกอบหนังไทย	๑๗๙
นักประพันธ์รุ่นใหญ่ เป็นศิษย์หลวงประดิษฐา	๑๘๐
“สันตสิริ” หัดเป่าขลุ่ย	๑๘๑
หลวงประดิษฐา ชอบสนุก	๑๘๒
เล่าเรื่อง หลวงประดิษฐไพเราะ-ครูของผม โดย ศ.ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์	๑๘๓
เกร็ดเรื่องกราวในทางฝัน และการเรียนของครูบุญยงค์ เกตุคง	๑๙๕
เกร็ดเรื่องคุณครูหลวงประดิษฐไพเราะ จากครูสมภพ ขำประเสริฐ เขียนไว้ในหนังสือพระราชทานเพลิงศพครูสมภพ	๒๐๔
งานครั้งใหญ่ที่ฝากไว้ในโลกดนตรีไทย การประชุมบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตสากล ที่วังวรดิศ พ.ศ. ๒๔๗๓ และคณะกรรมการบันทึกเพลงไทย พ.ศ. ๒๔๗๙-๒๔๘๕	๒๑๗
ไม่เชื่อผู้นำ-เกิดแสนคำนึง เพลงสะท้อนปฏิกริยานโยบายวัฒนธรรม หลังสงครามโลก	๒๔๘
วาระสุดท้ายของชีวิต	๒๕๒
๘ มีนาคม ๒๔๙๗ ถึงวันจากลา แผ่นดินอาลัย	๒๕๔
สิ้นครูหลวงประดิษฐไพเราะ	๒๕๕
สี่พี่น้องนาถ มรดกเครื่องดนตรีแสนรักคู่มือ “ทับทิม”-“ย.ท.”-“จำปา”-“แม่ลาย”	๒๕๘

สาณศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ	๒๖๑
ประเภทเพลงสำหรับรวมวง	๒๗๑
เพลงร่ำร้อง เพลงบรรเลง	
ประเภทเพลงเดี่ยว	๒๘๕
กลุ่มเพลงที่ยังตกสำรวจ	๒๘๘
เพลงมอญ	๒๘๙
เพลงละครอย่างใหม่	๒๙๕
ละครร้องปราโมทย์	
ละครหลวงวิจิตรวาทการ	
เพลงประกอบภาพยนตร์เสียงศรีกรุง	๓๐๓
เพลงที่ใช้บรรเลงและขับร้อง	๓๐๔
ออกเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียง	
เพลงเรื่อง	๓๐๕